

ÖZET

AYDIN İLİ KIRAZ ÜRETİM ALANLARINDA KIRAZ SİNEĞİ (*Rhagoletis cerasi* L.) (Diptera: Tephritidae)' NİN ÇIKIŞ ZAMANI POPÜLASYON TAKİBİ ve FARKLI TİP TUZAKLARIN YAKALAMA ETKİNLİĞİ

Uğur GÜNEŞ

Yüksek Lisans Tezi, Bitki Koruma Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hüseyin BAŞPINAR

2014, 45 sayfa

Bu tez çalışmasında, Kiraz sineği (*Rhagoletis cerasi* L.)' nin Aydın ilinde Kirazlı (Kuşadası), Başçayır (Köşk) ve Aşağı Yakacık (Nazilli)' de kiraz bahçelerinde ortaya çıkış zamanının saptanması ve popülasyon değişimin belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, farklı cezbediciler içeren tuzakların etkinlikleri belirlenmiştir.

Çalışmalar 2013 ve 2014 yıllarında, üretim mevsimi boyunca herbirinde en az 50 adet Ziraat 900 kiraz çeşidi kiraz ağacı bulunan bahçelerde gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma ile ilgili denemeler kurulmadan önce, 2012 yılında bir ön çalışma yapılmıştır. Bu ön çalışmada deneme kurulacak bahçelerde sadece popülasyon çıkışı izlenmiş ve denemeler için zararlının bahçelerdeki varlığı saptanmıştır. Asıl çalışmalar 2013 ve 2014 yıllarında kiraz üretim sezonu boyunca tuzaklar kullanılarak popülasyon çıkış tarihi ve popülasyon değişimi için tuzak sayımları yapılmış ve çeşitli tip kitlesel tuzaklar birbirleriyle kıyaslanmıştır. Buna göre tuzaklarda ilk erginler genelde mayıs ayı ortasına doğru, meyveye ben düşme ve meyve saman sarısı renkte iken görülmektedir. Çalışmalarda kullanılan Rebel + amonyum asetat tuzu içeren ruhsatlı tuzaklarda toplam 57 Kiraz sineği yakalanırken, tarafımızca hazırlanan amonyum asetat+ sarı renk şişe tipi tuzaklarda 82 adet Kiraz sineği yakalanmış ve bu tuzaklar daha etkili bulunmuştur. Ayrıca amonyum asetat+ sarı renk şişe tipi tuzağın çevresel faktörlerden ve iklimsel koşullardan, Rebel tipi tuzağa göre daha az etkilendiği gözlemlenmiştir. Çalışmanın yapıldığı köyler arasında popülasyon süresi, popülasyon düzeyi bakımından farklılıklar görülmüş ve iklim ve mevsimsel değişikliklerin bunun bir nedeni olduğu düşünülmüştür. Öte yandan Kitlesel Tuzaklama yönteminin denemelerde gerçekleştirilen tuzaklama çalışmalarının zararlı ile mücadelede

önemli bir potansiyeli olduğu ortaya konulmuştur. Tuzaklamanın üretici tarafından pratikte kolaylıkla uygulanabildiği ve Kitlesele Tuzaklama ile Kiraz sineği mücadelesinin başarı potansiyelinin yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Rhagoletis cerasi*, kitlesele tuzaklama, biyoteknik mücadele, organik tarım.